

A photograph of ancient stone ruins in Turkey. In the foreground, a large, weathered stone column stands on the left. In the background, several other columns of varying heights and styles are visible, including one with a decorative capital. To the right, a tall, slender minaret with a pointed top rises against a clear blue sky. The ground is rocky and uneven, with some greenery in the distance.

Er is geweest

Impressie van een rondreis door Turkije
10 t/m 23 oktober 2012

arie
de
bruin

Inhoudsopgave

Lang genoeg
De penis Zelve
Eerbiedwaardig (1)
Eerbiedwaardig (2)
Adana kebab
Zijn paradijs
Delen
In de stilte van tapijt
Paulus
Gehurkt
Discoklanken
Nog een keer
Dode stad
Lege flats
Stenen
Museumstuk
Er is geweest
Verblind
Ingepakt
Ontwikkeling
Het werk van vele eeuwen
Achter het gordijn
In de vitrine
Stilte
Ruiken

Lang genoeg

De zuilen van weleer
van lang vervlogen tijden

de stenen zijn verweerd
en liggen nu bescheiden in een hoek

het boek
van eeuwen zon en regen
waar zelfs graniet niet tegen kan

als het maar lang genoeg mag duren
dat zon en wind
hier mogen schuren

om aan te geven
dat tijd en eeuwigheid
ooit samen zullen vallen
in duizenden kristallen.

De penis Zelve

Trots en fier
recht overeind
en hier niet slap te krijgen
houdt hij het heel lang vol

de wind
legt hem het zwijgen op
en zorgt
dat er na vele eeuwen
een piemeltje zal overblijven

zo'n keiharde potentie
moet je niet overdrijven.

Eerbiedwaardig (1)

Voetje voor voetje
een metertje of vier

zijn stok geeft steun
dit duurt een kwartier

maar hij komt wel
waar hij moet zijn

ik wil in de zon
aleer ik straks verdwijn.

Eerbiedwaardig (2)

Zij zitten
samen op een rijtje
en nuttigen de dag

vijf
grijze koppen
vier eeuwen gezag

wie
zal de ouderdom nog eren
in deze nieuwe tijd?

de vogels
wippen even langs
uit eerbiedwaardigheid.

Üchisar, Cappadocië, 13 oktober 2012

Adana Kebab

Zij wil heel graag
dat wij hier komen eten
bij haar
in deze tent

dit zul je later
zeker niet vergeten
bij haar
en bij haar vent

haar tanden
heeft zij al verloren
haar gastvrijheid
steeds opnieuw geboren

met soep en rijst
en Adana kebab
met heldere lach
en niet-begrepen grap

die zij
met haar lichaam
voor ons tracht te vertalen

hier kun je
het Turkse leven
proeven en altijd komen halen.

Güzelyurt, 14 oktober 2012

Zijn paradijs

De monnik
leefde hier als kluizenaar
als adam
in zijn paradijs

een kabbelende beek
waar ijsvogels
zich levenslang vermaakten
de geelgors
om zijn liefje riep

zelfs
toen een rotsblok
krakend naar beneden viel
en God
de wereld weer een beetje anders schiep

hier
kon hij leven
zonder te bederven

hier
kon hij leven
om op tijd te sterven.

Delen

Zij strooit gastvrijheid
vanaf het balkon
en lacht haar tanden bloot

gooit pepertjes
groene tomaat
en bakt voor ons wat brood

een schaalpje
druiven
wij worden weer verrast

hier
in mijn dorp
hier bij mijn deur
is iedereen
een graag geziene gast

Emine lacht
zij is blij
zij deelt haar armoede
met mij.

In de stilte van tapijt

Hij leest
in de stilte van tapijt
en rumoer
van de straat
gehurkt op de carpetgrond

hij leest
wat Mohammed
ooit heeft gedroomd
van de god
die is, die was en gaat

hij leest
soerachs van eeuwenoud
waar menig vergissing
op werd gebouwd
van Isa
Mohammed
van Osman de Turk
van Paulus
van Ali
of van de Griek
van eigen wijsheid
of jihad dramatiek

hij leest
in de stilte van tapijt
dit kan hij
aan de straatstenen niet kwijt.

Mersin, 15 oktober 2012

Paulus

heeft hier gelopen
geschreven
gedacht
heeft hier gedreven
in opspraak gebracht

ontdekte zijn waarheid
op zoek naar het Licht
in Tarsus geboren
voor Jezus gezwicht

geloofd
en getwijfeld
geaarzeld
geweifeld

zijn leven
in dienst
van een machtig idee
en hij
kreeg de halve mensheid
zelfs mee.

Tarsus, 16 oktober 2012

Gehurkt

Voeten gewassen
het zweet weggespoeld
voor de moskee
wordt reinheid gevoeld

de handen, de wangen
de armen, je hoofd
en alle zonden
waar jij in gelooft

hij probeert in het Turks
'k weet niet wat hij zegt
op het dikke tapijt
wijst hij mij de weg

gehurkt op de grond
een sok aan je voet
restant van de geur
als je Allah ontmoet

ik droom duizend ruggen
hun neus in het kleed
dat is aan mij
nog net niet besteed.

Discoklanken

Turkse klanken
lokken hoofddoekdames
naar de disco op het water,

kom toch mee
laat je verleiden
een stukje varen op de zee
denk nu niet aan later,

Baba Hamat scheepje varen
theetje drinken
en de disco zal weerklinken

In de verte roept een stem
voor het volgende gebed
die het bij de dames
deze keer niet redt.

Mensir,16 oktober 2012

Nog een keer

Papa slingert
zijn meisje in het rond
omhoog en omlaag
net boven de grond

ze schatert en lacht
wil meer en meer
maar nu mag je broertje
eerst nog een keer.

Mensir,16 oktober 2012

Dode stad

Toeristenstranden
uitgestorven
alle flats staan leeg
een verschoten parasol
en de stoep
lang niet meer schoongeveegd

een dode stad
hier uit de grond gestampt
waar nu de middenstand met stilte kampt
de zomer levert nog iets op
de rest van het jaar
is het één grote flop!

Susanoglu, 16 oktober 2012

Lege flats

Als men al die lege flats
nu eens aan Syriërs zou geven
die aan de grens staan
omdat zij willen leven
in rust en vrede
eventjes niet opgejaagd
hier aan de kust

maar godgeklaagd
in dit soort kale steden
staan al die huizen
toch maar ongebruikt
terwijl het aan de grens
naar angstzweet ruikt.

Susanoglu, 16 oktober 2012

Stenen

Welke god
zal hier ooit hoog verheven
tot in de eeuwigheid
blijven leven

twintig zuilen Zeus
en slechts één minaret
waar dagelijks
de soera's langs de stenen klinken
vermengd
met een hettitisch-grieks gebed

waar de Romeinen
ooit hun offers brachten
en bij het Offerfeest
de Turken geiten slachten.

Een ieder
zoekt op zijn manier
de zin van het bestaan
en het duurt vele eeuwen
eer deze stenen zijn vergaan.

Er is geweest

De Grieken
de Romeinen
de eersten werden laatsten
de groten werden kleinen

hun wereldrijk
verspreid in brokken
aan mijn voeten

zij bouwden hier hun stad
het heilig moeten
van een hoogstaande cultuur,

maar altijd komt het uur
van achterlaten
voor vogels
en een hagedis
er is geweest
er was
en er is niemand die het mist.

Museumstuk

In zijn pofbroek
grijze sik
dwars door de stad
door dieselwalm verstikt

kruipt hij hier als museumstuk
door het verkeer
leeft buiten de tijd
met wat geluk
heeft hij nog niet genoeg gehad
en mag hij rustig oversteken

de hele file toetert
en zwaait naar zijn gebreken
bijna omver gereden
door zo'n hele snelle

een dagje in de stad
dit moet hij thuis vertellen

Adana, 19 oktober 2012

Verblind

Groot
groter
grootst
deze moskee
het allergrootst
maar Allah is nog grotergrootst
en machtig
allemachtig prachtig

zijn naam staat hier
geschreven
de rest is om het even
groot of klein
je hoeft van Allah
ook niet rijk te zijn

hier buiten
bedelt mama met haar kind
ik loop erlangs
de grootsheid heeft mij wat verblind

Adana, Hasa Aga Moskee, 19 oktober 2012

Ingepakt

Waarom
zijn al die mooie vrouwen
hier toch altijd ingepakt,
wat hebben zij toch te verbergen
waar een man door wordt geraakt,
welke god heeft dit verzonnen
waarom schiep hij haar en vel,
kiekeboe achter een doekje
waarom spelen zij dit spel?

Adana, 19 oktober 2012

Ontwikkeling

Ingepakte meisjes
ingepakte vrouwen
zijn ook om te zoenen
en om van te houwen

als zij muziek gaan maken
dansen met een fluit
dan komt, als zij het durven,
alles er weer uit

de haren los
de ogen stralen
de fantasie
kent veel verhalen

ingepakte meisjes
heel verlegen
ont-wikkeling
is ook een zegen.

Kayseri, 21 oktober 2012

Het werk van vele eeuwen

Deze moskee
was vroeger kerk
het werk van vele eeuwen
zending en geloof in ´t kostbaar bloed
en weten hoe het moet

is voortgezet
door een nog beter weten
van wat onvoorstelbaar is
een werkelijkheid
die onvoorspelbaar is
niet te begrijpen valt

de imam
schalt Allah Akbar
door de ruimte en de tijd
de mannen knielen op een dik tapijt.

En God denkt:
waarom vloeit er nou nog altijd bloed?
Ach,
ik weet het soms ook niet meer zo goed.

Achter het gordijn

De vrouwen
mogen wel naar binnen
mogen zelfs naar boven
om daar achter het gordijn
in Allah te geloven
en er te zijn

mannen
mogen dat niet zien
dan gaan zij twifelen misschien
dan worden zij wellicht verleid
ver weg
van Allah's eeuwigheid

de vrouw
is sterker
dan de stem van de imam
en dan blijft een beetje man
van verwondering
misschien wel staan.

Kayseri, Haci Cilic Moskee, 21 oktober 2012

In de vitrine

Een peutertje
van drie
of vierduizend jaar terug
heeft gedronken
heeft gezocht
heeft gelachen en gehuild

heeft bij zijn moeder ooit geschild
tegen bliksem
tegen donder

ligt hier als een tijdloos wonder
opgedroogd in de vitrine
achter glas
zoals het was
door mij gezien

eeuwenlang
heeft het gewacht
ondergronds
tot deze tijd
en eindelijk wordt het herdacht
en een gedicht aan hem gewijd

Stilte

De imam
strooit weer zijn klanken
met versterking deze keer
galmend tussen stad en herrie
en de echo geeft het weer

hij kan er geen genoeg van krijgen
hij mag vijf keren per dag
wanneer zal hij eindelijk zwijgen
en op wiens gezag?

Allah
god van stilte en van klein
god van eventjes niks zeggen
eeuwenlang geluidloos zijn.

Kayseri, 22 oktober 2012

Ruiken

De stad
ruikt naar rijkdom
op de grote boulevards
de dure lucht van parfum en egards

de stad
stinkt naar armoe
naar afval rotte vis
de lucht van neuzen dicht en ergernis.

De kinderen
spelen in de stad
zij ruiken vrij,

totdat zij weten
het verschil
tussen jou en mij.

Kayseri, 22 oktober 2012